

הלאן

דוד-שבווען
לביעות העולם
ולkul - ירושלים

"ט-בתחז, תש"ג-א-22.7.43"

כרך א' - אל"ן 1

יצא לאור על ידי לשכת הוועד'ען הממשלתי
בירושלים,乾坤 פיניסטרין הוועד'ען הבריטי.

המחיר : 40 גיל

פיניסטרין, תל אביב

והמחבר לא רק מודה בכם, הוא מדגיש וחוזר ומדגיש את העובדה, אך עובדה זו עצמה משמשת הזרמנות, או תביעה, למחשבות חדשות על כל הענין. לצעתו, יש להשתחש בעובדה זו כדי לנסות ליצור תרבות ביינלאומית ממש שתתבסס בלשון האנגלית, באופן שהאנגלית תחפוץ בעולם החדש את המקום שתפה הلتינית במילוי הביניהם, והכרפתית

ובכן נדרשים מהMOREה העתיד של המכון הבריטי שניינז יטודוי
ויכנס לנפשם, מוטב שיישאר ב ביתו.

ובכן נדרשים מהמורה העתיק של המכון הבריטי שנינו יסודו בהשכלה ושינוי יסודי בהגדשה. יש להבדיל בין אגלוית בשבייל האנגלים יושבי אגלויה ובין האנגלית בשבייל בלתי-אנגלים היושבים בארץותיהם שליהם, וההבדל הוא בין דיאלקט לוקאלי המשמש כלי לתרבות Lokalitet ובין לשון בז'אנר-לאומית המשמשת כלי לתרבות בין-לאומית. תרבות בז'אנר לאומית זו הריני דבר חדש והיווצרות אותה צרכיהם להיות בעלי כח היוזש, וההידוש שהם מחדשים צריך לבבוח מהברה היה ומעמכת של תנאי המקום והזמן שבהם יימצאו תנאים השונים מתנאי אגלויה עצמה. כאן הומניות חדשה, הומניות קוסמו-פוליטית; והומניות זו זוקה לאנגלית ממין חדש, אגלוית שתהיה קוסמו-פוליטית אף היא. ומכאן נובעות שתי הדרישות המעשיות העיקריות של המחבר, והן חינוך ממין חדש בשבייל המדדיכים העתידים, יצירת אגלוית, ושיטת-הוראה באנגלית, ממין

לפרטי הצעות לא כדאי לנו להכנס כי נוגעים הם לאנגלית בלבד.
אך הדרישות עצמן חשובות לנו מaad שהרי חלות הן על הפטת כל תרבות
שהיא, והתרבות העברית בכלל.

נתחילה מן הדבר הראשון.
יש להזכיר בעובדה שלגסוע לחוץ-ארץ לשם תפkid זה הריתו קרבן גדול לצער. נסעה כזו פירושה גלוות, גלות מדינית ותורבותית יש לעשותה העמולה אפוא בין צעריו האוניברסיטה המכשרים כדי שתוכר שליחות בחוץ-ארץ כתפקיד בחרים החשוב והמכובד לא פחות מן השירות האזרחי הצבאי הרפואה, וכו'. אך כמו המקצועות ההם, ידרוש גם מקצוע זה ה�建ה מיהדות וממושכת. אי אפשר שהוא מנצח בשבי תלמידים רגילים של השניים הראשונות אלא מקצוע בשבי טובי הגומרים. ואף אם מקצוע אין להבית עלייו בעל עניין טפל שאפשר לרכשו ככל אחר יד או בily למוד מיזהו. העניין גם חשוב יותר יצרית מחלוקת להשתלמות מיוחדות באוניברסיטאות הגדולות הקיימות, או אולי ייצור מרכז עיריה נבחרים שכבר קבלו את התואר האוניברסיטאי הריגלי המכון המרכזי החדש בעיר הבירה, שם, במכוון המרכז או במחלקות המיוחדות לכל הפחות שתי שנים בסופו. את התואר יקבלו بعد הלימודים הקרובים ללבם, מי בספרות, מי בהיסטוריה, מי במדעי-הطب. אך לא יתכבדו למלמדוי ההשתלמות האלה אלא אם כן הuczynionו היא מקצועם מה שהוא ונוסף על הuczynionו של מודדים יctrocco להיות גם בעלי אופי והתענית מיהדים. כאן שליחות ממש, והשליח צרך ליצא את כל הטוב והטהרה שבאופי של אומתו ביחד עם הכשרונו, ועם הכשרונו גם הרצונו, להבini אומות אחרות.
מה ילמדו בחורים אלה בשנות השתלמות ? בראש וראשונה אה יסודות הלשון, וכן קבוע המחבר שלנו כמה דברים שהם פשוטים כל דבר ייחדינו לשלבם.

על הפעצת התרבות

שואת היהדות הובילתנו בלי משפט לחייאת רענון ישן, והוא רענון התעודה". ואולם מתחם השתוות המסיבות נשנה גם הרעיון. רעיון התעודה בצוותו היינונה ראה את כל ישראל כאור לגויים. רעיון התעודה בצוותו החדש רואה את ישראל בארץ לאור לשארית ישראל. ישבנו בארץ נקרא להציג את ישובי הארץ. אך נוסף על הצורך בהצלה חמרית מתברר הצורך. הצורך בחזלה וחוננית. גם באוthon תפוצות, שבהן לא קמו לעלינו לכלותנו, מוגשת דלות וריקות, ודלות וריקות זו נתקבשנו. הן באופן ישן והן בעקביפנים, למלא ולהעשיר. וכך השואה "המדינית" נתנה דחיפה עצומה לציווית "הרוחנית", והמאיץ הרוחני חולק ומתרגלת לצורך מדיני מהшибות ראשונות. מרכז אידאוף שימושו עד כה מעינות המחשבה וההודאה לכל העולם היהודי והישוב האי' בכלל. עכשו נחרטו, ותפקידם מוטל על...
...ללאו.

ואולם מתחודרת השאלה הקשה: האם מוכנים אנו לקבל עליון מהקיד זה; ואם אין לנו מוכנים, איך נוכל להתכוון לקבלו? ואף נסיף לשאיל: מוסכם שעלינו להפיץ את תרבותה העברית; אך מהי תרבויות זו, ומהי הדרך, ואילו הם האמצעים והמכשירים, להפצתה?

בעיה זו, הבועה של מהות התרבות ודרך הפצתה, אינה חדשה בעולם, ועתה על הפרק בין עמי אירופה ובמיוחד אחרי המלחמה האחרונה.

בין-לאומיות של המאה התשע-עשרה נזנחה רגלה עליידי מבחין האומות במאתיים העשורים. התוצאה למעשה הייתה פריחתן או ח fiatן של כמה אומות קטנות, כל אחת בעלת לשון ותרבות משלה; אך מכיוון שהיו קטנות ותרבותיהם קטנות, היו זוקות לשלון שנייה ולתרבות שנייה, לשון ותרבות שהן מתוך הטעמים המעשימים הפושים של צרכיהם המסתור, המדיניות החיצונית והמורם הכללי עם יתר חלקי העולם, בהכרח, בין-לאומיות. הרי שתי עויות, בעית התרבות הלאומית ובעית התרבות ע"י תרבויות בין-לאומיות.

תנוועה חדשה זו בתוכה האומות הקטנות נפנסה בתנוועה מקבילה,
והיא ישנה בערך, מצד האומות הגדולות. אומות אלה — וומשל הבולט
צՐפת — התפארו מאו בשונן ובתרבותו כבלשון ובתרבותם ביינ-לאומיות
והשתדלوا להפיץן בין אומות אחרות גם מבלי להכנס לתוכו השבונות
מדיניים. האוניברסיטה של פאריס למשל שימושה מאות שנים מרכזית
לתרבות עולמית שניתגה בלשון הצרפתית; ועובדת זו נשמרה, וגם
התחזקה, אפלו אחרי התבססה המדינית בשנות השבעים של המאה
שבורתה. «**היו בצרפת שהתיאשו מה אימפריה הצרפתית;** לא היה
אף אחד שהתייאש מההונגריות הצרפתית».

חשומת הלב כי אפשר ללמידה מענוגה על ענייניהם. קודם לכן אמרנו כי אפליה על-

קדום כל מה זהה תרבות? נסודה מועצה להפצת התרבות; אך תרבות עצמה מה היא? הספרות הקלסית? אך גם באנגליה גופרת ספרות קלסית זו אין לומדים אותה אלא בעלי מקצוע; ובארצאות חוץ-אין בכלל בעלי מקצוע. זה, ואן לומדי האנגלית רוצחים להיות בעלי המקצוע, ואף-על-פי-כן רוצחים הם ללמידה, והרוצחים הריהם המוננים. אך יפתחו מכון ומיד יצבו על דלתותינו מאות ואפליו אלפים, ובויניהם אנשיכם מכל הסוגים והמעמדות — נוהגים, בנקאים, פקידים, מלכידים, עתונאים וקציני-צבא. אבל מה רוצחים הם: לשם מה באים: לשם מה מבלים שעשו-

שלא הרי הוראת האנגלית לאנגליםanganlists כהרי הוראת האנגלית
בלטלי-אנגלים בארצות-חוץ; ואפיו עצם האנגלית הנלמדת שוניה בשני
המרקם. האם המשבבה החינוכית שלנו התחשבה בעובדה זו בוגר
לעברית? ככלomed את הילד היהודי בניו-יורק אותו דבר שלמדו
אותו בתל-אביב, ובאותה דרך, ולפי אותה שיטה? אך איך נשאל שאלה
זו והרי לא הוסכם עדין בינוינו איך ומה צריכים למד את הילד היהודי
בתל-ארビ?

כדי ללמד לשון לא די לדעת את הלשון; יש לדעת גם איך למד. כמו כן יש לדעת מה מן הלשון יש ללמידה, ומה טבעם של תלמידים; ולא טבעם של תלמידים סתם, אלא טבעם של תלמידים אלה היושבים לפניו בזמנו ובמקום מסוים. תלמידים שהם פרי ההיסטוריה שלהם והלשונו והתרבות שלהם. כדי ללמד בכלל יש להבין את מצב נפשו של החלמה, אך כדי ללמד לשון יש גם לדעת מה זו מלה ומה תפקידה של המלה, וכך על המורה העתיד להיות לא רק איש תרבות אלא גם היסטוריון, פסיכולוג ופילולוג. במובן זה אין רחוק מהפילוסוף שהרי "הילוגוס"ינו רק מלה; הוא גם מחשבה. וכך המורה העתיד שלנו צריך להיות בלשון ממש,amat אומרת, בעיל-לשון, מי שمبין את דרכי הלשון יונישלם. בבל אן יש יונישלטם הילינויו בו.

די לנו במה שאמרנו כדי להבהיר בחשיבותו של ספר קטן זה, שהרי כלולות בו כמה השקפות והצעות המתחימות גם לעריכינו ולמגמתנו אנו. ואז נקודת המוצא אינה שונה מכ' מנקודת המוצא שלנו. נקרא את דברי הפסיכום (עמ' 134): «האי זהה מקבל עליו עכשו אחריות חדשת. לא רק שיש לנו ירושה רוחנית משלנו, נשמה לאומית משלנו, אלא באיזה אופן שהוא אין קניין זה שלם אלא אם כן נשhaft בו גם עםים אחרים». הלא מילים אלה עצמן יכולות להאמיר גם علينا העברים באן בדור הזה: «הארץ הזאת, היישוב הארץ-ישראל, מקבל עליו עכשו אחריות חדשה. לא רק שיש לנו ירושה רוחנית משלנו, נשמה לאומית משלנו, אבל אין קניין זה שלם אם לא נשhaft בו גם את חלקי היידות האחרים». וכך באמת האחוויות שלנו, ובמיוחד לאור הרישות הנolute. הלא הריסות אלה אzuוקות אלינו להרבות במאמצים לבנות. וכי היו הבוגנים אם לא השליחים שלנו, ושלייחים אלה אנו מוכרכחים לחנק, אמונם לא, כמו אצל שאר העמים, לשם תעומלה מדינית או מערבית גרידיא, אלא לשם וחיים עצם.

אך שליחים אלה אינם יכולים להיות יהודים סתם היודעים פחות או יותר את הלשון והתרבות העברית. הם צריכים להיות נברים מפאתם איפרמי הרוחני ובונת השכללית; ואחר-כך עליהם לחתכון לשילוחם באופן מיוחד עליידי וזה שימלדו איך למד את הלשון ומה למדו מן הלשונו ואילו הן דרכי המחשבה גם של הלשון שמדוברים וגם של תONSE שתחנכו בה תלמידיהם העתידיים. הם צריכים להיות אוריינט של שתי תארכיות, בקיאים בתרבויות ובהיסטוריה של שתי הלשונות, וגם פילולוגיים והיסטוריונים ופונטיקונים מומחים נוספת על מומחיותם כמורים. ומוטל עליהם לא רק לפתח שיטת או שיטות בחוראה העברית. עליהם ללמוד ולהבין לשם מה דרישה העברית במקום שאליו יבואו, כי בלי הבנה זו אי אפשר להיות להם לדעת מה למד ואין ללמד. ולפתרון שאלה זו דרישה הבנה عمוקה בסוד הitudות של העבר והתוות. על יסוד זה, ועל יסוד זה בלבד, אפשר לקות שגיגע לתכילת הסופית, והיא יצירת תרבות עברית על-ארצית, בין-לאומית, מרכזת כאן והיקפה שם, השונה והדומה בתאחד במיקומות השונות, לפי צרכי הזמן והמקום השונים.

הרי ביחס נזקן מהתאים של מורים ושליחים תלמידים חyi אומתנו בכל מקום שהיה. ובכן נצטרך להקים בא"י המורחבות שלנו, והיא תפוצותינו בכל מקום, "מכונים יהודים". או, לאחר שבמובן ידוע נמצאים מרכזים אלה ממינים שונים בוגלה מכבר, علينا לספק להם מורים ומדריכים מתאימים. ודבר זה אסור שישא בעינינו ארעוי אלא להיפך עיקר העקרונות. הארכיים המיגנימליים, של הגולה דורשים בהכרח יסוד חינוכי עמוק ורחיב, ואי אפשר בשום אופן להסתפק ב"קורסים" הדריכיים אצלנו הנוגנים למת שנקרא "מדריכים". אם נשווה רגע במחשבותנו את מدت הכתנות לעניין זה עם מدت הכתנות של האנגלים, ולאמן הצד המדייני אלא מן הצד התרבותי והלשוני, נראה מיד שהשליחים שלנו זוקרים לטיפול עמוק יותר ויסודי יותר מאשר משליחי האנגלים. אצלם הכל מוכן, כל הכלים בידייהם מכבר, וגם תלמידיהם מוכנים להם מאן, ואנו? רק עכשו מתחילה אנו לחשוב על יצירה ספרידיש-ימייש פשוטים. ובכל זאת מה שאנו חזו אמורים לתחת בקורס" של שלשה חדשים יכול האנגלית לחת רק בשנתיים, וזה לטובי הטוביים!

ומה זה דקדוק עברי, לא בשביל המלומד היושב במכון למדעי המורה באוניברסיטה אירופאית אלא בשビルנו ובשビル בינון כאן? ומה זאת ספרות עברית, ושוב לא בשביל הרב מורה החראה או ההיסטרוין הולך הקדמוניות או הפלילוג המתעמק במושקל השיר של תקופת ספרד בימי-הביבנים, אלא בשビルנו ובשビル ילדיינו כאן? אשר לדקדוק, יש לנו הצעותיו של פרופ' קלוזנה: אשר לתכנית הספרות: במתה"ס שלנו, התקיימה לפני שנותם החיציות באוניברסיטה. אך מלבד נסיבות אלה גדרה לי שוחרר אצלנו שיתוך גמור. ואני שואל שאלת אם: אם לשאלות יסודיות אלה לא בסינו עדיין למצוא פתרון מתאים, כולן הרשות בידיינו להhour ולילוחות "שליחים למלך את יהודיה הטעויות?"

אני בא לנקודתי האחרונה. המחבר הגוכר דורש שייעשו תעמולות בין צעריו האוניברסיטאות לטובות שליחות-חו"ז כמקצתו-חיים של כבוד, כ"קריריה" לא פחות חשובה מהקריריה של רופא, פקיד ממשלתי או עורך-דין. הכרה עמוקה זו יש להשריש גם בצעירינו. יש ללמדם להביט על היהדות העולמית (והיהדות הארץ-ישראלית בכלל) בעל ייחודה אחת. השורות האורחי שלנו צריכים לכלול את היהדות כולה, לא רק את היישוב שלנו, והוא צריך לחתאים את עצמו ליהדות כולה, לא לחילק זה, החלק הארץ-ישראלית, בלבד. ואסור לנו לדאות את השירות האורחי החיצוני שלנו כנחות-דרוגה לעומת השירות האורחי הפנימי. אלה ואלה עסקי חינינו, וכי שנותל עליו לצאת, אפשר רק לתקופת מסויימת, לחוץ-לא רק, יש לדאותו ולכבדו במרכזו חדש, נקודות-ישוב חדשה, בייחדות העולמית, ולא כמסכן שגלה מבית אבא. שינוי-ערכין זה הוא מדברים החשובים ביותר שיכולים להתחזות בעולמנו, והוא שני שלא רק יכול להתחזות.

בשנה האחרונה הופיע ספרanganlia: "על TABAI השלים". המחבר, עסקו מודיע ידוע בענייני תורת-המדינה, זו בין השאר על הסכנות של כלן בהחיה האומות הקטנות מפאת צמצוםן. האדם רוצה בבמה גדולה לשחק עליה, ובמתן בהכרח קתנה; יש שבעתו צעריו האומות המתחדשות בבמה הקטנה הניגנתן להם. בארכזות-הברית הופיע השנה ספר ממין אחר בשם שמו — "הילך ושוב" — מועד עליו שדן אף הוא בשאלת זו, אם גם מצד אחר. כוננו, כנראה להMRIץ את בני אומות-ארופה שעבדו לארכזות-הברית והתאזרחו שם, לחזור לארצאותיהם הקודומות, ובידייהם הלקח של מה שלמדו בארים-מגוריהם החדשה. לפי הספר הראשון האומות הקטנות יתגוננו. לפי הספר השני השועtan בקבלה חורה אנשים שייצאו מהן פעם וריאגוטם מדים בידיהם.

על עצם התפיסה לא באתי לדון, ואת הספר השני לא קראתי. נדמה לי שהמצב שלנו אמצעי בו כמו שהוא מצליח אותנו מהסכמה הראונונה; ואולם דרך התשועה היא ההופכה ממה שמצוע בספר השני, תשועתנו לא בקבלה אלא בשילוחה, או אולי בשינויים ייחד, גם בקבלה וגם בשילוחה, צעיריםינו מהכא להחט ובקבלה צעירים מהחט להכא. הטיסמה צריכה להיות «הלוין ושוב», מחוור זם שיוציא מן הלב וחזור אל הלב, יוציא וחזור, חזר וויאצא.

תחליך זה של «הלוֹךְ וּשׁוֹבֶן» יהיה לא רק את יהדות המ/topicsות אלא גם את יהדות היישוב. נכון שהאומות הקטנות עלולות להתגוננו; אך האומה הישראלית ההיסטורית אינה אומה קטנה, וכל זמן שתוכור ואות אין סכנת ההתגונות נשקפת لها, הרדי חיבור הוגלה ומתייחסה על-ידי היישוב הבוטי המיחוד של ההכרה העצמית ההיסטורית שלנו, ועל-ידי חיבור זה נתרומם גם אנו ונKENה לעצמנו את זכות החיים.

הגן, מילא פרחים ואילנום,
מלשך כל לב
בופי המלכוב;
בקשע שָׁל ריחומ מעדנים,
בשלג גנים;
ונורדים, חצציות
ומראיות מתחפות;
גאנ-שאקד יְדֵן
ומימיות בברק ולבן
ופרחת קרמן בארכן נאה;
אבל — גם תפראך;
אשר שטה כל הלא בעליין;
שבן כל הנוגע באלו.

במשך חצי יובל השנה
מדרינה הורשתית מודרנית.
וחפוקת אברזול והפלדה, כו'
אחד עם זה כמעט כל חובבי
קוודם היו שבעים אחיו למאור
אנשש מאות מוסדות חינוך ו

כולם באש אוור, וגונן הוא לחזיות המלחמה אלה שנשען זיניהם הם נסיגום המדעי ופָרָה הרדיו והמagnetiot, והוא המולקולרי — שימוש מר הנוהגות בחקרות הגרעיניים המתמטיים. הגיאולוגים לשיפור הטכניקה הצבאית וモובן, כי כמה מאמצאותיהם אחד היחסנים הנודלים העשירים של אמריה הגדלים בשל בית־החרושת שהייתה חינית זו עסקת אקדמית נוספת על עובדיה שלח, ח

לפי דעת הפסיכיאטרים עשו
קיים. השפה זו מסתברת מה
השתאות בניו-יורק.
ראשות איברטזון, הרדה ותְּ
המלחמה בשם שם ממשיכים
המטילים באושם הסוכלים מ-
הפנימיים של התוליה עצמאו ו-
שורטבשלו הנפשי.
וחשבונו של תרעה זהם